POSTI- JA LENNÄTINHALLITUKSEN

KIERTOKIRJEKOKOELMA

1976 No **117**

No 117

Kiertokirje

virkalähetyssäännöistä

Posti- ja lennätinhallitus on tänään istunnossa tapahtuneessa esittelyssä antanut seuraavat virkalähetysoikeudesta postiliikenteessä kesäkuun 11 päivänä 1976 annetun asetuksen (501/76) soveltamismääräykset:

VIRKALÄHETYSSÄÄNNÖT

1. YLEISIÄ SÄÄNNÖKSIÄ JA MÄÄRÄYKSIÄ

1.01. Virkalähetysoikeudella tarkoitetaan oikeutta lähettää kotimaisessa postiliikenteessä virka-asioissa joko kaikkia postitse kuljetettavaksi otettavia osoitteellisia postilähetyksiä tai vain määrätynlaisia postilähetyksiä suorittamatta niistä postimaksuja. Sellaisia postilähetyksiä, joita lähetetään virkalähetysoikeuden nojalla, sanotaan tässä asetuksessa virkalähetyksiksi. (As. 1:1).

1.01.1. Virkalähetykset
Virkalähetyksenä kuljetetaan kirjeitä, postikortteja, painotuotteita, paketteja ja joukkoristisiteitä.

1.01.2. Toimipaikkojen toimivaltuudet
Postitoimipaikkojen toimivallasta välittää virkalähetyksiä noudatetaan, mitä postisäännön soveltamismääräysten 3 §:ssä määrätään postitoimipaikkojen toimivallasta välittää maksullisia lähetyksiä yleensä.

1.02. Virkalähetyksiin sovelletaan postilähetyksistä voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä asetuksessa tai sen nojalla annetuissa määräyksissä toisin säädetä tai määrätä. (As. 1:2).

1.02.1. Virkalähetysluettelot ja niiden käyttö
Kirjatut ja vakuutetut virkalähetykset, postiennakolla varustetut tavalliset sekä kirjatut virkalähetykset sekä muut erityispalveluina toimitettavat virkalähetykset jätetään postiin luetteloon merkittyinä. Yksityiskohtaisemmat määräykset luetteloiden käytöstä ovat 6. kohdassa.

1.02.2. Luettelot täytetään kolmena kappaleena. Alkuperäinen kappale lähetetään posti- ja lennätinhallituksen talousosastolle tilien mukana. Yksi jäljennöskappale säilytetään toimipaikassa sitä varten varatussa kansiossa ja toinen jäljennöskappale annetaan lähettävälle viranomaiselle kuitiksi.

16829—76/11 *Postiasemille jakelu no 43*

1.02.3. Virkalähetyksiä vastaanottava postivirkamies painaa luetteloihin postitoimipaikan päivämääräleiman ja kirjoittaa niihin nimikirjoituksensa tai painaa niihin nimileimansa.

1.02.4. Virkalähetysten kotiinkanto

Virkalähetyksiä ei kotiinkanneta kun niiden vastaanottajana on julkinen viranomainen. Sanotut lähetykset annetaan toimipaikasta samassa järjestyksessä kuin vastaavanlaatuiset muut lähetykset. Julkisia viranomaisia ovat valtion sekä kunnan ja kirkon viranomaiset.

1.02.5. Yli 500 grammaa painavia virkalähetyksiä ei kotiinkanneta. Kuitenkin kannetaan lähetyksen painosta ja vastaanottajan oikeudellisesta asemasta riippumatta pikana lähetetyt virkalähetykset siinä laajuudessa kuin postisäännön soveltamismääräysten 76 §:ssä on määrätty.

1.03. Todistus maksuttoman oikeudenkäynnin korvaushakemuslomakkeen esittämisestä

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä on annettu laki 02.02.1973 (87/73) ja asetus 04.05.1973 (376/73), jotka velvoittavat posti- ja lennätinlaitoksen virkamiestä määrätynlaiseen todistamiseen. Sanotun asetuksen 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun maksuttomaan oikeudenkäynnin korvaushakemuslomakkeeseen no 3 postivirkamies on velvollinen painamaan postitoimipaikan päivämääräleiman sille varattuun sarakkeeseen. Leimaaminen sisältää ainoastaan selvityksen siitä, että hakemus on esitetty toimipaikalle. Edellä mainitun asetuksen 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimittamista koskevaan sarakkeeseen postivirkamiehen tulee painaa postitoimipaikan päivämääräleima ainoastaan silloin, kun 6 §:n 2 momentissa mainittu ilmoitus maksuttoman oikeudenkäynnin myöntäneelle viranomaiselle jätetään postiin samalla kertaa kuin lääninhallitukselle osoitettu hakemus.

HAKEMUS ..... lääninhallitukselle

Allekirjoittanut hakee allaolevan luettelon mukaista korvausta maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain johdosta saamatta jääneistä lunastuksista, toimituspalkkioista, maksuista ja kustannusten korvauksista vuoden 19 ..... neljänneksiltä.

Maksuttoman oikeudenkäynnin myöntänyt viranomainen	Maksuton oikeudenkäynti myönnetty pvm ja §	Maksuttoman oikeudenkäynnin saanut	Toimituskirjan, toimenpiteen tai kustannusten laatu	Pvm	Saamatta jääneet määrät mk	Kuittaus tai postin leima	Asetuksen 6 §:n 2 mom. tark.ilm. toimitettu pvm tai postin leima

Korvauksen saaja	Virka tai laitos		Yhteensä	Asiamiehen
Osoite	Tilin no	Päiväys (paikka ja aika)		

Maksuttoman oikeudenkäynnin lomake no 3

18895—73/KDM/5743

2. VIRKALÄHETYSOIKEUS

2.01. Eduskunnalla, valtion viranomaisilla ja niitä vastaavilla Ahvenanmaan viranomaisilla sekä Suomen Pankilla ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus lähettää virka-asioissa kaikkia osoitteellisia postilähetyksiä virkalähetyksinä. Postipankilla on oikeus lähettää valtion virastojen tai laitosten postisiirtotilejä taikka muita valtion tilien ryhmään luettavia postisiirtotilejä koskevissa asioissa virkalähetyksiä. Valtion viranomaisten asettamilla toimielimillä on oikeus käyttää toimielimen asettajan virkalähetysoikeutta. (As. 2:1).

2.01.1. Virkalähetysoikeus on valtion viranomaisilla ja niitä vastaavilla Ahvenanmaan viranomaisilla, jotka luetallaan erillisessä liitteessä no 2. Valtion viranomaisen asettamalla toimielimellä on oikeus käyttää toimielimen asettajan virkalähetysoikeutta. Tällaisia toimielimiä ovat komiteat, toimikunnat, työryhmät, valtuuskunnat, lautakunnat sekä neuvottelukunnat ja erilaiset juhlatoimikunnat. Valtion viranomaisen asettaman toimielimen lähettämiin virkalähetyksiin on lähettäjäksi merkittävä sen viranomaisen nimi, joka toimielimen on asettanut joko yksinään tai yhdessä asianomaisen toimielimen nimen kanssa.

2.01.2. Kunnallisilla viranomaisilla ei ole virkalähetysoikeutta. Tätä oikeutta ei ole myöskään niillä yksityisillä henkilöillä, joilla vapaakirjeoikeudesta ja postirahanvapaudesta annetun asetuksen voimassaoloaikana on ollut virkatoimesta riippumaton virkalähetysoikeus määrätynlaisissa asioissa. Kuitenkin raastuvanoikeuksilla, maistraateilla, kaupungin ja kauppalan järjestysoikeuksilla sekä syyttäjä- ja ulosottolaitoksilla ovat vapaakirjeoikeudet ja postirahanvapaudet voimassa siihen asti, kunnes kyseessä olevat laitokset siirtyvät 01. 04. 1978 valtion viranomaisina valtion haltuun.

2.01.3. Vaaliviranomaisten virkalähetysoikeudesta on erikseen lailla säädetty. Näitä säännöksiä ovat kunnallisvaalilain 100 §:n 2 momentti (361/72), kansanedustajain vaaleista annetun lain 102 §:n 2 momentti (391/69) ja tasavallan presidentin vaalista annetun lain 16 § (392/69). Tämän lisäksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain 22 §:n 1 momentissa (180/25) sellaisena kuin se on muutettuna 12. 05. 1972 annetussa laissa (362/72) edellytetyllä järjestelytoimikunnalla on vaalia koskevissa asioissa vapaakirjeoikeus. Vaalilähetyksistä annetaan tarkemmat määräykset jäljempänä kohdassa 11.

2.02. Evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan viranomaisilla on oikeus lähettää virkalähetyksinä väestörekisteriasioissa kirjeitä ja postikortteja. (As. 2:2).

2.02.1. Evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan viranomaisilla on virkalähetysoikeus ainoastaan väestörekisteriasioissa ja väestörekisterin hallintoon liittyvissä asioissa. Väestörekisterin pitoon liittyvissä asioissa niillä on oikeus lähettää kirjeitä ja postikortteja virkalähetyksinä. Tämän lisäksi valtion palkkaamilla kirkon viranomaisilla on virkalähetysoikeus. Näitä ovat arkkipiispa, piispat, lääninrovastit ja tuomiokapitulit. Piispainkokousten posti saadaan lähettää sen tuomiokapitulin virkalähetyksenä, jonka toimialueella piispainkokous pidetään.

3.VIRKALÄHETYSOIKEUDEN MYÖNTÄMINEN HAKEMUKSESTA

3.01. Posti- ja lennätinhallituksella on lisäksi oikeus hakemuksesta myöntää väestörekisteriä koskevissa asioissa virkalähetysoikeus rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle. Niin ikään posti- ja lennätinhallituksella on oikeus myöntää virkalähetysoikeus myös

muiden valtiolle välittömästi kuuluvien tehtävien hoitamista varten, jos se vähentää sanottujen tehtävien hoitamisesta valtiolle aiheutuvia kokonaiskustannuksia tai jos se tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi on välttämätöntä. (As. 3)

3.01.1. Virkalähetysoikeuden myöntäminen valtiolle välittömästi kuuluvien tehtävien hoitamista varten vähentää valtiolle sanottujen tehtävien hoitamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia silloin, kun valtion viranomaisten tiedottajille, ilmoittajille ja asiamiehille myönnetään virkalähetysoikeus heidän vastatessaan valtion viranomaisen tiedusteluihin sillä edellytyksellä, että edellä mainittuun tiedusteluun vastaaminen lain, asetuksen, valtioneuvoston tai ministeriön päätöksen mukaan on pakollista. Tällöin on käytettävä tiedustelun tehneen viranomaisen omia kuoria, joihin on painettu tai merkitty valmiiksi vastaanottavan viranomaisen nimi ja postiosoite.

3.01.2. Virkalähetysoikeuden myöntäminen valtiolle välittömästi kuuluvien tehtävien hoitamista varten on sanottujen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä silloin, kun valtion tai kunnan viranomaiseen kuulumattomalle toimielimelle on lailla, asetuksella, valtioneuvoston tai ministeriön päätöksellä annettu hoidettavaksi edellä mainittuja, muita kuin 3.01.1. kohdassa tarkoitettuja tehtäviä siten, ettei niiden hoitamisesta aiheutuvia postimaksuja korvata asianomaiselle toimielimelle.

3.01.3. Virkalähetysoikeutta on anottava posti- ja lennätinhallitukselle osoitetulla hakemuksella. Posti- ja lennätinhallitus rajaa päätöksessään ne tehtävät, joiden hoitamiseen virkalähetysoikeutta saadaan käyttää ja saattaa rajoittaa sen koskemaan vain määrätynlaisten postilähetysten lähettämistä.

3.01.4. Virkalähetysoikeutta ei voida myöntää hakemuksestakaan kunnalliselle viranomaiselle eikä myöskään valtion teollisuuslaitokselle ja valtionapulaitokselle.

4. VIRKALÄHETYSOIKEUDEN KÄYTTÄMINEN JA KÄYTTÄMISEEN VAIKUTTAVAT MUUTOKSET

4.01. Virkalähetysoikeuden haltija saa käyttää oikeutta ainoastaan tehtävistään aiheutuvien postilähetysten lähettämiseen. (As. 4:1).

4.01.1. Virkalähetysoikeuden haltija saa käyttää tätä oikeuttaan ainoastaan omaan välittömään toimivaltaansa kuuluvien virkatehtävien hoidosta aiheutuvien postilähetysten lähettämiseen. Viranomaisen omaan välittömään toimivaltaan kuuluvat ne tehtävät, jotka sitä koskevassa hallintoasetuksessa, johto- ja ohjesäännöissä tai muussa lainsäädännössä on annettu sen hoidettavaksi.

4.01.2. Virkalähetysoikeuden haltija ei ole oikeutettu siirtämään virkalähetysoikeuttaan sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten siihen kuulumattomalle toimielimelle. Kuitenkin painatustyötä suoritettaessa ei ole kysymys virkalähetysoikeuden siirrosta vaan sen viranomaisen virkalähetysoikeuden käytöstä, jonka toimeksiannosta painatustyö suoritetaan.

4.01.3. Viranomaisen lähettäessä toimialaansa kuuluvissa asioissa tiedusteluja muille kuin 3.01.1. kohdassa tarkoitetuille vastaanottajille, se ei ole oikeutettu liittämään postilähetykseen virkakuortaan vastauksen palauttamista varten. Tällöin on tarvittaessa käytettävä vastauslähetysmenettelyä, josta säädetään postisäännön 40 §:n 3 momentissa. Pakettien lähettämisen osalta tulee kysymykseen pakettien luottokuljetus siten, että pakettien postimaksut maksaa niiden vastaanottaja. Luottokuljetuksen käyttämisestä määrää posti- ja lennätinhallituksen postiosasto.

4.01.4. Viranomaisen on itse valvottava, ettei sen virkalähetysoikeutta käytetä väärin.

4.02. Virkalähetysoikeuden haltija on velvollinen ilmoittamaan posti- ja lennätinhallitukselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat virkalähetysoikeuden käyttämiseen. (As. 4:2).

4.02.1. Viranomaisen on ilmoitettava posti- ja lennätinhallituksen kansliaosastolle niistä toiminnassaan tapahtuneista muutoksista, jotka vaikuttavat viranomaisen virkalähetysoikeuden käyttämiseen. Tällaisia muutoksia ovat muun muassa viranomaisen nimen muuttuminen, toiminnan lakkaaminen ja erilaiset organisaatiomuutokset. Virkalähetysasetuksen voimaantulon jälkeen perustettavien uusien valtion viranomaisten tulee ilmoittaa toimintansa aloittamisesta posti- ja lennätinhallituksen kansliaosastolle.

5. VIRKALÄHETYKSIIN SOVELLETTAVAT LISÄPALVELUT

5.01. Virkalähetyksenä lähetettävän kirjeen paino saa olla enintään yksi kilo. Valtion viranomaisen lähettämä virkalähetys voidaan posti- ja lennätinhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti lähettää postiennakkolähetyksenä, kirjattuna, vakuutettuna tai muita postitoimen lisäpalveluja soveltaen. Kirjaamista, vakuuttamista tai muita lisäpalveluja on oikeus käyttää vain erityisen syyn niin vaatiessa. (As. 5)

5.01.1. Erityisiä syitä lisäpalvelujen käytölle

Erityisiksi syiksi virkalähetyksen lähettämiseen postitoimen lisäpalveluja soveltaen katsotaan muun muassa:

1. Viranomaisen toimituttaessa tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/66) säädetyn erityistiedoksiannon postin välityksellä.
2. Viranomaisen on todistettava, että se on lähettänyt postilähetyksen tiettyyn määräaikaan mennessä.
3. Arvopapereita lähetettäessä viranomainen on oikeutettu lähettämään ne kirjatussa tai vakuutetussa virkalähetyksessä.

5.02. Lisäpalvelujen käyttömäärän tarkkailu

Toimipaikkojen tulee tarkkailla eri viranomaisten postitoimen lisäpalvelujen käyttömääriä. Jos jokin viranomainen käyttää lisäpalveluja huomattavassa määrin, on toimipaikan ilmoitettava asiasta posti- ja lennätinhallituksen kansliaosastolle sen selvittämiseksi, onko lisäpalvelujen käyttämiseen ollut perusteltua aihetta.

6. VIRKALÄHETYKSIIN TEHTÄVÄT MERKINNÄT JA NIIDEN POSTIINJÄTTÖ

6.01. Virkalähetyksiin tehtävistä merkinnöistä ja virkalähetysten postiinjätöstä antaa määräykset posti- ja lennätinhallitus. (As. 6/26. 11. 1976).

6.01.1. Virkalähetykseen tehtävät merkinnät

Virkalähetyksen vasempaan osaan on merkittävä sana "Virkalähetys" ja sen alle lähettävän viranomaisen nimi ja postiosoite. Viranomaisen nimen jälkeen voidaan tehdä sen tarkempaa virastoyksikköä osoittavat merkinnät. Virkalähetysmerkinnän lisäksi voidaan lähetyksen laatu ilmoittaa tekstein "virkakirje" — "virkapostikortti" — "virkapaketti". Kirjattuihin, vakuutettuihin, postiennakolla varustettuihin sekä niihin virkalähetyksiin, joihin sovelletaan postitoimen lisäpalveluja, on tehtävä asianomaista postitoimen lisäpalvelua osoittava merkintä.

6.01.2. Virkalähetysten postiinjättö

Virkalähetykset on jätettävä posti- ja lennätinlaitoksen toimipaikkaan. Kuitenkin voidaan yksittäisiä tavallisia virkakirjeitä ja virkapostikortteja, mikäli niitä on enintään kymmenen kappaletta, jättää kirjelaatikkoon.

6.02. Virkalähetysten leimaaminen

Lähtevät virkalähetykset on leimattava toimipaikan päivämääräleimasimella. Kuitenkin voidaan tavalliset virkalähetykset toimipaikan hoitajan harkinnan mukaan jättää ruuhka-aikoina leimaamatta, silloin kun siitä on lähettävän viranomaisen kanssa sovittu ja niitä lähetetään suurehkoja määriä samalla kertaa. Mikäli virkalähetyksiin sovelletaan postitoimen lisäpalveluja, on lähetykset aina leimattava.

6.03. Luettelot

Kirjaamista, vakuuttamista, postiennakkoa tai muita lisäpalveluja käytettäessä virkalähetykset on postiin tuotaessa varustettava asianomaisilla luetteloilla, joissa on merkintä lähettäjästä ja lähetyksen laadusta sekä muista posti- ja lennätinhallituksen määräämistä seikoista.

6.03.1. Kirjattujen virkalähetysten luettelo

Kirjaamista tai muita lisäpalveluja käytettäessä varustetaan virkalähetykset yleisellä virastolomakkeella no 17. Jos virkalähetyksiin sovelletaan muita postitoimen lisäpalveluja kuten pika ja saantitodistus, täytetään luettelo kolmena kappaleena.

6.03.2. Kirjattujen virkalähetysten luettelon täyttö

Lähettävä viranomainen täyttää kolmena kappaleena luettelon, johon merkitään korjauksitta

- jokainen kirjattu virkalähetys tai virkalähetys, johon sovelletaan lisäpalveluja, erikseen
- kaikkien postimaksujen (kuljetusmaksu, mahdollinen kirjaamismaksu, saantitodistusmaksu, pikamaksu sekä muut mahdolliset maksut) yhteenlaskettu rahamäärä numeroin
- samaan luetteloon merkittyjen virkalähetysten kokonaismäärä
- päiväys ja lähettävän viranomaisen nimi sekä postiosoite

6.03.3. Kirjattujen virkalähetysten vastaanotto

Kirjattuja virkalähetyksiä ei merkitä kirjattujen lähetysten lähtöluetteloon (lom. 1 25 01) eikä niihin kiinnitetä R-lipuketta. Lähetyksiä vastaanottava postivirkamies tarkistaa virkalähetyksiä seuraavasta luettelosta, että lähetykset on merkitty siihen asianmukaisesti ja että lähetysten postimaksut on laskettu oikein.

6.03.4. Kartoittaminen

Kirjattu virkalähetys merkitään kartalle postisäännön soveltamismääräysten 18 §:n mukaisesti.

6.03.5. Käsittely osoitetoimipaikassa

Osoitetoimipaikassa kirjattu virkalähetys merkitään kirjattujen ja vakuutettujen lähetysten tuloluetteloon (lom. 1 25 25a) ja annetaan vastaanottajalle postista samalla tavalla kuin maksulliset kirjatut lähetykset.

6.03.6. Asevelvollisen virkalähetys

Asevelvollisella on virkalähetysoikeus lähettäessään asevelvollisen valvontaviranomaisille tai työvoimaministeriölle asevelvollisen valvontaa koskevia lähetyksiä tai terveyskeskuksen lääkärille asevelvollisen terveydentilaa koskevia lähetyksiä. Mikäli valvontailmoitus halutaan lähettää kirjattuna virkalähetyksenä, sen ei tarvitse postin kuljetettavaksi jätet-

täessä olla merkittynä kirjattujen virkalähetysten luetteloon (yleinen virastolomake no 17). Lähettäjältä ei saa periä kirjaamismaksua siinäkään tapauksessa, että hän haluaa saada lähetyksestä kuitin. Lähetys merkitään kirjattujen lähetysten lähtöluetteloon (lom. 1 25 01), varustetaan R-lipukkeella ja käsitellään kirjattuna. Kuittiin, siihen kohtaan, joka on tarkoitettu postimaksujen merkitsemistä varten, merkitään "asev.vl." tai muu vastaava merkintä. Lisäksi kuittiin painetaan postitoimipaikan päivämääräleima ja asianomainen postivirkamies merkitsee siihen nimikirjoituksensa tai painaa siihen nimileimansa.

6.03.7. Vakuutettujen virkalähetysten luettelo
Vakuutetuista virkalähetyksistä täytetään yleinen virastolomake no 16. Luettelo on täytettävä aina kolmena kappaleena.

6.03.8. Lähettävä viranomainen täyttää luettelon soveltaen 6.03.2 kohdassa annettuja määräyksiä.

6.03.9. Vakuutettujen virkalähetysten vastaanotto
Vakuutettuun virkalähetykseen kiinnitetään V-lipuke. Lähetyksiä vastaanottava postivirkamies tarkistaa vakuutettuja virkalähetyksiä seuraavasta luettelosta, että lähetykset on merkitty siihen asianmukaisesti ja että lähetysten postimaksut on laskettu oikein.

6.03.10. Kartoittaminen
Vakuutettu virkalähetys merkitään kartalle postisäännön soveltamismääräysten 18 §:n mukaisesti.

6.03.11. V-lipuke
Toimipaikassa on käytettävä eri V-lipukesarjaa vakuutettuja maksullisia lähetyksiä ja vakuutettuja virkalähetyksiä varten.

6.03.12. Käsittely osoitetoimipaikassa
Osoitetoimipaikassa vakuutettu virkalähetys merkitään kirjattujen ja vakuutettujen lähetysten tuloluetteloon (lom. 1 25 25a) ja annetaan vastaanottajalle postista samalla tavalla kuin maksulliset vakuutetut lähetykset.

6.03.13. Suomen Pankin rahalähetykset
Suomen Pankin omille konttoreilleen ja muille rahalaitoksille lähettämät rahalähetykset on merkittävä yleiselle virastolomakkeelle no 16. Suomen Pankin lähettämät rahalähetykset postitoimipaikoille merkitään PA-lähetyksistä käytettävälle luettelolle (lom. 6 65 16).

6.03.14. Ennakolla varustetut virkalähetykset
Virkalähetykset voidaan lähettää myös ennakkolähetyksinä, jolloin täytetään yleinen virastolomake no 19. Lähettävä viranomainen täyttää luettelon soveltaen 6.03.2. kohdassa annettuja määräyksiä. Luettelo täytetään tavallisista ennakolla varustetuista virkalähetyksistä kahtena kappaleena ja kirjatuista ja vakuutetuista kolmena kappaleena. Ennakkolähetyksiä tulee seurata asianmukaisesti täytetty keltainen ja vihreällä värillä painettu postiennakko-osoitekortti tililleppanokortteineen (yleinen virastolomake no 18). Kirjattuja ennakkolähetyksiä ei merkitä kirjattujen lähetysten lähtöluetteloon (lom. 1 25 01). Lähetyksiä vastaanottava postivirkamies tarkistaa ennakkolähetyksiä seuraavasta luettelosta, että virkalähetykset on merkitty siihen asianmukaisesti ja että niiden postimaksut on laskettu oikein.

6.03.15. Ennakkolähetysten V-lipuke
Vakuutettuihin ennakkolähetyksiin käytetään yleistä virastolomaketta no 19 ja niihin kiinnitetään V-lipuke.

6.03.16. Käsittely osoitetoimipaikassa
Osoitetoimipaikassa ennakkolähetykset merkitään ennakkolähetysten tuloluetteloon (lom. 1 29 08a) ja annetaan vastaanottajalle postista samalla tavalla kuin maksulliset ennakkolähetykset.

6.04. Luetteloiden tilaus
Yleisiä virastolomakkeita ei ole saatavissa postitoimipaikoissa, vaan ne on tilattava valtion painatuskeskuksesta.

6.05. Lähetysten vastaanottaminen ilman luetteloa
Muita kuin tavallisia virkalähetyksiä postitoimipaikat eivät ole velvollisia ottamaan vastaan, jos niitä ei seuraa jokin edellä mainituista luetteloista tai luetteloita ei ole täytetty asianmukaisesti.

6.06. Erityiset saantitodistukset
Erityisen saantitodistuksen seuraamat virkalähetykset käsitellään kuten maksulliset saantitodistuksen seuraamat lähetykset. Asunto-oikeuksilla, autorekisterikeskuksella, liikevaihtoverotoimistoilla, lisenssivirastolla sekä tapaturmavirastolla on oikeus käyttää vakiosaantitodistuslomakkeista poikkeavia lomakkeita kirjekuorineen.

6.07. Erityistiedoksianto
Valtion viranomaiset voivat toimittaa hallintoasioissa antamiaan päätöksiä ynnä muita asianomaisille tiedoksi myös posti- ja lennätinlaitoksen välityksellä. Tätä tiedoksiantamista kutsutaan e r i t y i s t i e d o k s i a n n o k s i .

6.07.1. Erityistiedoksianto postitse tapahtuu siten, että valtion viranomainen lähettää tiedoksiannettavan asiakirjan joko tavallisena kirjeenä, kirjattuna kirjeenä tai saantitodistuksen seuraamana kirjattuna kirjeenä, joka on osoitettu sille, jolle asiakirja on annettava tiedoksi. Jos lähetys on kirjattu lähetys, jota ei seuraa saantitodistus tai tavallinen lähtys, se käsitellään niin kuin kirjatut ja tavalliset lähetykset yleensä. Kun tiedoksianto tapahtuu saantitodistusta vastaan, viranomaisen on käytettävä tarkoitusta varten valmistettua erityistä kirjekuorta (yleinen virastolomake no 27) saantitodistuslomakkeineen (yleinen virastolomake no 26), joita on viranomaisen saatavana valtion painatuskeskuksesta.

6.07.2. Lähtötoimipaikassa kyseessä olevia lähetyksiä käsitellään samalla tavalla kuin kirjattuja lähetyksiä yleensä. Valtion viranomaisten on saantitodistuksen seuraamia kirjattuja virkalähetyksiä kuljetettavaksi jättäessään täytettävä niistä luettelo (yleinen virastolomake no 17). Jos lähetykset ovat ennakkolähetyksiä käytetään niitä varten valmistettua luetteloa (yleinen virastolomake no 19).

6.07.3. Osoitetoimipaikasta lähetystä annettaessa noudatetaan kirjattujen lähetysten antamisesta voimassa olevia määräyksiä kuitenkin niin, että kyseessä oleva lähetys saadaan antaa sille, jolla yhdessä toisen kanssa on oikeus kirjoittaa vastaanottajan nimi sekä kuolinpesälle osoitettu mainitunlainen lähetys toimitsijalle, jonka hallussa pesä on. Jos lähetys on ennakkolähetys, se annetaan a i n a t o i m i p a i k a s t a.

6.07.4. Kun erityisen saantitodistuksen seuraaman kirjatun ennakkolähetyksen osoitekortti on kirjeenkannossa asianmukaisesti luovutettu vastaanottajalle ja kun tämä lähettää lähetin noutamaan lähetystä toimipaikasta mukanaan asianmukaisesti kuitattu osoitekortti, saadaan lähetys toimipaikasta luovuttaa lähetille ilman eri valtakirjaa. Rastit merkitään saantitodistuksen ruutuihin "Vastaanottajana" ja "Todistan antaneeni lähe-

tyksen vastaanottajalle tai valtuutetulle". Saantitodistuksen siihen kohtaan, johon tulee vastaanottajan allekirjoitus, lähetti merkitsee oman nimensä (Ville Vikkelä, lähetti).

ERITYISTIEDOKSIANTOLÄHETYKSEN ANTAMINEN POSTISTA

I. Kirjeenkannon yhteydessä.

Lähetys annetaan / Lähetys osoitetaan	Ensi sijaisesti kuittausta vastaan	**Sijaistiedoksiantona kuittausta vastaan**, mikäli lähettävä viranomainen ei ole kieltänyt sijaistiedoksiannon suorittamista tai rajoittanut sitä. Lähetyksen kuitannut henkilö on velvollinen viipymättä toimittamaan lähetyksen vastaanottajalle.	**Ilman kuittausta.** jos kieltäytyy vastaanottamasta lähetystä tai allekirjoittamasta saantitodistusta.
Yksityiselle henkilölle	Vastaanottajalle tai hänen valtuutetulleen. Jos vastaanottaja tai valtuutettu on tavattavissa asunnon läheisyydessä, on lähetys vietävä sinne.	**Asunto-osoitteessa:** jos vastaanottajaa tai valtuutettua ei tavata 1) vastaanottajan puolisolle tai muulle hänen kotiväkeensä kuuluvalle vähintään 15 vuoden ikäiselle henkilölle 2) samassa talossa asuvalle vuokraisännälle, isännöitsijälle, talonmiehelle tai muulle henkilölle, jonka hoidossa talo tai asunto on, jos he suostuvat ottamaan lähetyksen vastaan. **Liikehuoneistossa:** Henkilölle, joka vastaanottajan poissa ollessa hoitaa liikettä, jos tämä suostuu ottamaan lähetyksen vastaan.	**Asunto-osoitteessa:** vastaanottajalle tai hänen valtuutetulleen, vastaanottajan puolisolle tai hänen kotiväkeensä kuuluvalle. **Liikehuoneistossa:** vastaanottajalle tai hänen valtuutetulleen.
Yhteisölle, osuuskunnalle, yhdistykselle tai muulle julkisoikeudelliselle yhdyskunnalle kuin valtiolle.	Sille tai niille, joilla on oikeus kirjoittaa vastaanottajan nimi tai vastaanottajan valtuutetulle asiamiehelle. Myöskin sille, jolla on oikeus yhdessä toisten kanssa kirjoittaa vastaanottajan nimi.	Toimistossa palvelevalle muulle virkailijalle.	Henkilölle, jolla on oikeus kirjoittaa vastaanottajan nimi tai vastaanottajan valtuutetulle.

MIKÄLI LÄHETYSTÄ EI OLE VOITU PERILLETOIMITTAA YLLÄESITETYILLÄ TAVOILLA ENSIMMÄISELLÄ KOTIINKANTOYRITYKSELLÄ, **KIRJOITETAAN HETI SAAPUMISILMOITUS**, JA LÄHETYS TOIMITETAAN POSTITOIMIPAIKKAAN

II. Suoraan postitoimipaikasta.

Noudatetaan kirjattujen lähetysten postista antamisesta voimassa olevia yleisiä määräyksiä. Kuitenkin saadaan yhtiölle ym. osoitettu lähetys antaa myöskin sille, jolla on oikeus yhdessä toisten kanssa kirjoittaa vastaanottajan nimi sekä kuolinpesälle osoitettu kuolinpesän toimitsijalle.

6.08. Kirjeenkannossa lähetys luovutetaan ainoastaan vastaanottajalle tai valtuutetulle, jos lähettäjäviranomainen on merkinnyt saantitodistukseen rastin ruutuun "kielletty", kuitenkin niin, että lähetys saadaan tällöinkin luovuttaa sille, jolla yhdessä toisen kanssa on oikeus kirjoittaa vastaanottajan nimi sekä kuolinpesälle osoitettu mainitunlainen lähetys toimitsijalle, jonka hallussa pesä on. Jos lähetystä ei voida ensimmäisellä kotiin-

16829—76/11

kantoyrityksellä toimittaa vastaanottajalle, kirjeenkantajan on jätettävä lähetyksestä saapumisilmoitus tavalliseen tapaan. Jollei lähettäjäviranomainen ole saantitodistuksen sijaistiedoksiantoruutuihin merkinnyt rastia taikka merkinnyt rastin ruutuun "sallittu", kirjeenkantaja saa antaa lähetyksen joko sijaistiedoksiantona tai ilman kuittausta. Samalla on kiinnitettävä huomiota siihen, onko lähettäjäviranomainen rajoittanut lähetyksen antamista sijaistiedoksiantona, esimerkiksi "Ei talonmiehelle".

6.08.1. Sijaistiedoksiannon tulee kuitenkin tapahtua kuittausta vastaan ja lähetys voidaan luovuttaa postisäännön soveltamismääräysten 44 a §:n 4 kohdassa mainituille vastaanottajille.

6.08.2. Ilman kuittausta lähetys luovutetaan vastaanottajalle tai hänen valtuutetulleen, mikäli nämä kieltäytyvät ottamasta lähetystä vastaan sekä postisäännön soveltamismääräysten 44 a §:n 5 kohdassa mainituille vastaanottajille.

6.08.3. Jollei kirjeenkantaja voi sijaistiedoksiantonakaan toimittaa lähetystä perille ensimmäisellä kotiinkantoyrityksellä, hänen on jätettävä lähetyksestä saapumisilmoitus.

6.08.4. Kun lähetys luovutetaan vastaanottajalle tai muulle vastaanottamiseen oikeutetulle henkilölle taikka jätetään vastaanottajan asuntoon ilman kuittausta, saantitodistus on irrotettava lähetyksestä ja lähetykseen sekä saantitodistukseen on tehtävä painetun tekstin mukaiset merkinnät.

6.08.5. Jos kirjeenkantaja on antanut lähetyksen sijaistiedoksiantona tai ilman kuittausta, toimipaikan on viimeistään kolmantena päivänä antopäivää lukuunottamatta lähetettävä vastaanottajalle ilmoitus sijaistiedoksiannosta (lom. 1 28 88 a). Ilmoitukseen on merkittävä lähettäjän nimi, lähetyksen numero sekä maininta siitä, kenelle ja milloin lähetys on sijaistiedoksiantona annettu sekä onko se tapahtunut kuittausta vastaan tai ilman kuittausta.

6.08.6. Saantitodistukseen on vielä merkittävä, milloin ilmoitus sijaistiedoksiannosta on lähetetty vastaanottajalle.

6.09. Erinäiset pyynnöt

Virkalähetyksen antamista muulle kuin siihen merkitylle vastaanottajalle, virkalähetyksen palauttamispyyntöä ja virkalähetyksen ennakkomäärän poistamista koskevat pyynnöt tehdään niitä varten varatulla lomakkeella (lom. 5 13 03 a). Postiosoitteen muutospyyntö tehdään lomakkeella (lom. 1 11 17 a) ja tiedustelu lomakkeella (lom. 4 54 16). Edellä mainitut pyynnöt ovat maksuttomia. Mikäli ne välitetään sähkeitse, niistä suoritetaan sähkemaksu. Perillesaamattomista virkapaketeista ei peritä säilytysmaksua.

7. VIRKALÄHETYSOIKEUDEN VÄÄRINKÄYTTÖ

7.01. Jos posti- ja lennätinlaitoksen toimipaikassa todetaan taikka on ilmeistä, että virkalähetysoikeutta on käytetty muissa kuin virka-asioissa tai sitä on käytetty laajemmalti kuin mihin oikeus on myönnetty taikka virkalähetysoikeutta on käyttänyt henkilö, jolla ei ole siihen oikeutta, on asiassa laadittava pöytäkirja. Lähetys merkinnöin toimenpiteistä, joihin on ryhdytty, on kuitenkin toimitettava vastaanottajalle. (As. 7:1).

7.02. Milloin on perusteltua syytä epäillä, että virkalähetysoikeutta on käytetty jollakin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, on asianomaisella virkamiehellä oikeus vaatia, että suljettu virkalähetys toimipaikassa avataan ja tarkastetaan lähettäjän tai vastaanottajan läs-

nä ollessa. Jos vaatimukseen ei suostuta, on lähetys siitä huolimatta todistajien läsnä ollessa avattava ja tarkastettava. Avaamisesta on laadittava pöytäkirja, minkä jälkeen virkalähetys on toimitettava vastaanottajalle. (As. 7:2).

Pöytäkirjamalli

Pöytäkirja, joka on laadittu virkalähetysoikeudesta annetun asetuksen (521/76) 7 §:n mukaisesti .....
.....ssa .....kuun .... päivänä 1972.... Saapuvilla olivat .....
.....
.....

1 §.

Saapuvaa postia tarkastettaessa todettiin, että toimipaikkaan oli saapunut .....

.....ssa/lla.....lähtöleimattu, ...

..... lähettämä, ...

osoitettu .....

..... painoinen kirje/postikortti/paketti, jonka osoitepuolella oli seuraavat merkinnät:

.....

.....

Virkalähetyksen väärinkäyttöä koskevan epäilyksen syy:

.....

.....

2 §.

Koska on ilmeistä, että yllä mainitun lähetyksen suhteen on rikottu virkalähetysoikeudesta voimassa olevia määräyksiä, ilmoitetaan asiasta tällä pöytäkirjalla posti- ja lennätinhallitukselle tiedoksi.

Lähetys toimitettiin vastaanottajalle merkinnöin siitä, että pöytäkirja on laadittu.

Paikka ja aika alussa mainitut.

Pöytäkirjan vakuudeksi .....

Yllä olevat tiedot todistamme oikeaksi

7.03. Virkalähetysoikeuden väärinkäytöstä rangaistaan rikoslain mukaan. (As. 7:3)

8. KORVAUS VIRKALÄHETYSTEN KULJETTAMISESTA JA LISÄPALVELUISTA

8.01. Virkalähetysten kuljettamisesta ja lisäpalveluista suoritetaan posti- ja lennätinlaitokselle vuosittain valtion tulo- ja menoarvion rajoissa korvaus. (As. 8).

8.01.1. Tavallisten virkalähetysten kuljettamisesta posti- ja lennätinlaitos saa korvauksen valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitusta varten varatusta arviomäärärahasta.

8.01.2. Viranomaisen lähettämistä lisäpalveluin toimitettavista virkalähetyksistä ja postiennakkolähetyksistä posti- ja lennätinlaitos saa korvauksen valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitusta varten varatusta arviomäärärahasta. Korvauksen laskemista varten käytetään 6. kohdassa mainittuja luetteloita.

8.01.3. Posti- ja lennätinhallitus voi myös sopia maksullisten lähetysten kuljettamisesta ilman postimaksua virkalähetysoikeuden omaavalta viranomaiselta tai laitokselta erikseen perittävää kokonaiskorvausta vastaan. Tällaisia sopimuksia posti- ja lennätinhallitus on tehnyt muun muassa Postipankin ja Kansaneläkelaitoksen sekä väestörekisterikeskuksen ja verohallituksen kanssa.

9. JULKAISUT, TIEDONANNOT SEKÄ EDUSKUNNAN ASIAKIRJAT

9.01. Tätä asetusta ei sovelleta niihin valtion viranomaisten julkaisuihin ja tiedonantoihin sekä eduskunnan asiakirjoihin, jotka kuuluvat sanoma- ja aikakauslehdistä postiliikenteessä annetun asetuksen (624/71) soveltamisalaan. (As. 9)

9.01.1. Virkalähetysasetusta ei sovelleta sellaisiin virkalähetysoikeuden omaavien viranomaisten julkaisuihin, joilla on tilaushinta ja jotka on merkitty kotimaisten sanoma- ja aikakauslehtien hinnastoon.

9.01.2. Jos viranomaisen julkaisut tai tiedonannot päällystetään, ne voidaan lähettää virkalähetyksinä.

9.01.3. Ilman päällystä kuljetettavaksi jätettyä julkaisua ei oteta kuljetettavaksi virkalähetyksenä, ellei sitä ole kimputettu ja lajiteltu joukkoristisiteistä annettujen säännösten mukaisesti. Sanomalehtipostikonttorin kanssa voidaan sopia, että kimputtaminen ja lajittelu jätetään sanomalehtipostikonttorin tehtäväksi, jolloin siitä suoritetaan laskua vastaan palvelumaksu.

10. *VIRKALÄHETYSTEN KÄSITTELY POIKKEUKSELLISISSA OLOISSA*

10.01. Sotilas-, väestönsuojelu-, ja poliisiviranomaisten virkalähetysten käsittelystä ja jakelusta poikkeuksellisissa oloissa posti- ja lennätinhallitus antaa määräykset erikseen. (As. 10).

10.01.1. Väestönsuojelumääräyksen sisältämän virkakirjeen käsittelystä ja jakelusta ovat määräykset posti- ja lennätinhallituksen kiertokirjeessä no 28/1968.

10.01.2. Puolustusvoimien käskyjä sisältävien virkakirjeiden käsittelystä ja jakelusta ovat määräykset posti- ja lennätinhallituksen kiertokirjeessä no 144/1974.

10.01.3. Kenttäpostitehtäviä posti- ja lennätinlaitos hoitaa silloin, kun kenttäposti on määrätty toimintaan. Mikäli kenttäpostiasetuksessa (785/43) ja sen nojalla annetussa kenttäpostiohjesäännössä tai muissa määräyksissä ei ole toisin säädetty tai määrätty noudatetaan postilähetyksiä koskevia yleisiä säännöksiä.

11. VIRKALÄHETYSASETUKSEN SOVELTAMINEN

11.01. Tarkemmat määräykset antaa tarvittaessa tämän asetuksen soveltamisesta posti- ja lennätinhallitus. (As. 11:1).

11.01.1. *Vaalilähetykset*
Vaalipiirien keskuslautakuntien, keskusvaalilautakuntien ja äänestysalueiden vaalilautakuntien virkalähetysten sekä ennakkoäänestyksessä käytettävien lähetekirjeiden käsittelyssä on noudatettava, mitä virkalähetyksistä muutoin on määrätty, kuitenkin niin
— että tässä kohdassa tarkoitetuista kirjatuista lähetyksistä ja pikalähetyksistä ei vaadita postitoimipaikkaan jätettäessä luetteloa ja
— ettei niiden osalta noudateta virkalähetysten enimmäispainoja koskevia rajoituksia.

11.01.2. Äänestysalueiden vaalitoimituksessa annettuja äänestyslippuja sisältävät virkalähetykset sekä ennakkoäänestyksessä käytettävät lähetekirjeet on aina toimitettava nopeimmalla postinkuljetusvuorolla ja käsiteltävä osoitetoimipaikassa viivytyksettä.

11.01.3. Mikäli ennakkoäänestyksessä käytettävän lähetekirjeen osoite on epäselvä, tulee lähetystä käsittelevän toimipaikan välittömästi toimittaa lähetys lähimpään keskusvaalilautakuntaan.

11.01.4. Ennakkoäänestyksen viimeisinä päivinä on niissä tapauksissa, joissa lähetekirjeen perilletoimittaminen ennen laissa annettua määräaikaa saattaa olla epävarma, toimipaikan lähetettävä lähetekirje pikalähetyksenä. Tämä koskee myös vaalitoimikunnan lähettämää lähetekuorta, joka on mainituissa tapauksissa lähtötoimipaikassa varustettava pikalähetystä osoittavin merkinnöin.

11.02. Posti- ja lennätinhallitus voi siirtää alaisilleen viranomaisille tehtäviä, jotka on tässä asetuksessa säädetty posti- ja lennätinhallituksen toimivaltaan kuuluviksi. (As. 11 : 2).

12. VIRKALÄHETYSSÄÄNNÖSTÖN VOIMAANTULO

12.01. Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1977. Sillä kumotaan vapaakirjeoikeudesta ja postirahanvapaudesta 26 päivänä huhtikuuta 1924 annettu asetus (120/24) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. (As. 12:1).

12.01.1. Virkalähetysasetuksen tullessa voimaan lakkaavat aikaisemmin myönnetyt vapaakirjeoikeudet ja postirahanvapaudet. Muualla laissa tai asetuksessa säädetyt vapaakirjeoikeudet ovat kuitenkin edelleen voimassa.

12.02. Samoin ovat raastuvanoikeuksille, maistraateille, kaupungin ja kauppalan järjestysoikeuksille, sekä syyttäjä- ja ulosottolaitoksille myönnetyt vapaakirjeoikeudet ja postirahanvapaudet myönnetyn laajuisina voimassa siihen asti kun nämä laitokset siirtyvät valtion haltuun. (As. 12:2).

12.02.1. Tässä asetuksenkohdassa voimaan jäävillä vapaakirjeoikeuksilla tarkoitetaan virkalähetysoikeuksia, joihin sovelletaan virkalähetysoikeudesta postiliikenteessä 11 päivänä kesäkuuta 1976 annettua asetusta (501/76) ja edellä mainitun asetuksen soveltamismääräyksiä.

———————————

Nämä virkalähetyssäännöt tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1977. Samalla kumotaan posti- ja lennätinhallituksen 20 päivänä toukokuuta 1924 vapaakirjeoikeudesta ja postirahanvapaudesta annetun asetuksen nojalla antamat soveltamismääräykset niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä muut posti- ja lennätinhallituksen antamat määräykset, jotka ovat ristiriidassa näiden virkalähetyssääntöjen kanssa.

Helsingissä, posti- ja lennätinhallituksessa, 2 päivänä joulukuuta 1976.

Pääjohtaja **Oiva Saloila**

Vt. johtaja **Esko Hiekkasalmi**